

5. Ясінецька І.А. Аналіз ефективності управління земельними ресурсами. *Економіка та суспільство*. 2016. Вип. 4. С. 255-258.

Долінський В.В.

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»

*Науковий керівник: д-р екон. наук., доцент Лаврук В.В.
Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна*

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ КАТЕГОРІЙ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

У суспільно-економічному житті України сільські території займають особливе місце. Однак, незважаючи на те, що на них проживає третина населення нашої держави і припадає 90 % її площі, нині сільські території не є привабливими для життя та діяльності людей.

Переважна частка цих територій характеризується збитковістю виробництва більшості видів сільськогосподарської продукції, погіршенням демографічної й екологічної ситуації, низьким рівнем соціального забезпечення населення, розвитку інфраструктури та зниженням рівня життя сільського населення. Водночас, значимість цих територій посилюється їх винятковим внеском у формування основ продовольчої безпеки, від якої залежить можливість забезпечити пропозицію продовольства для населення в достатній кількості, якості та асортименті, а також врахування можливостей для різних верств населення придбати необхідну кількість продовольчої продукції високої якості та нарощування асортиментного потенціалу країни. Ці та інші чинники визначають розвиток сільських територій одним з основних пріоритетів державної політики України, спрямованої на підвищення стандартів життя сільського населення, ефективності функціонування агропромислового комплексу.

У наукових дослідженнях відсутній узгоджений підхід до трактування сутності та принципів функціонування сільських територій. Як засвідчує аналіз

багатьох літературних джерел, актуальними залишаються питання щодо визначення поняття «сільські території».

На відміну від позиції вітчизняних дослідників, які зводять сільські території до одного чи кількох аспектів життєдіяльності сільського населення, у західній економічній науці здебільшого застосовують багатокритеріальний підхід до визначення сільських територій, відповідно до якого вони мають у своєму складі:

- фізичний простір, де до поселень та інфраструктури включено й частину ландшафтів;
- природне середовище, де домінують такі його елементи, як пасовища, ліси, гори, пустелі;
- поселення з малою густиною населення;
- виробничий простір, де більшість людей працює в сільському господарстві;
- економічну територію, де ціна на землю є відносно низькою;
- місцевості, структурі виробництва якої притаманні високі транзакційні витрати, пов'язані зі значними відстанями від великих адміністративних і промислових центрів та недостатньо розвиненою інфраструктурою [4].

Попри практичну цінність такого синтетичного визначення, його недоліком є нездатність визначити й описати сільські території, якщо там відсутні один або кілька перелічених елементів чи умов функціонування. Для науково-практичного використання поняття «сільські території» важливою є його унормованість – усталеність і закріпленість у законодавстві та регулятивних актах, уніфікованість для цілей адміністративної політики.

Єдиним документом, в якому наведено визначення сільської території, є проект Закону України «Про планування територіальної інфраструктури сільської місцевості» від 7 квітня 2005 р. Законопроект визначає територіальну інфраструктуру сільської місцевості чинником, що забезпечує збалансованість соціально-економічного розвитку сільських територій з урахуванням їх історичних, економічних, екологічних, географічних, демографічних

особливостей і культурних традицій. При цьому зазначено, що сільська територія – це територія, на якій частка сільського населення в його загальній чисельності перевищує 15–50 % [3, с. 145].

Для цілей політики ЄС цей критерій застосовано до адміністративних одиниць вищого рівня, але у поєднанні з показником частки жителів, що проживають на таких територіях. Так, регіони, де понад 50 % жителів проживають у населених пунктах із густотою поселення менше 150 осіб / км², визначено сільськими; регіони, в яких у населених пунктах із густотою поселення менше ніж 150 осіб/км² проживають від 15 до 50 % жителів, є переважно сільськими, а регіони, де в населених пунктах із зазначеною густотою поселення проживають до 15 % жителів – значною мірою сільськими [1, с. 62–70].

Проаналізувавши ці та інші визначення, відповідно до мети, об'єкта та предмета нашого дослідження під сільськими територіями розумітимемо цілісну систему, яка уособлює все те, що на ній розташовано, має чіткий природно-ресурсний потенціал для сільської економіки, є місцем життєдіяльності сільської спільноти, містить економічну, соціальну, організаційну, мотиваційну складові, які перебувають під впливом територіальних громад, органів державної влади та бізнесових структур.

Список використаних джерел

1. Губені Ю. Е. Розвиток сільських територій: деякі аспекти європейської теорії і практики. Економіка України. 2007. № 4. С. 62–70.
2. Лаврук В.В. Венчурне інвестування інноваційної діяльності. Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2012. № 1. С. 224-234.
6. Лаврук В.В. Формування інноваційної політики аграрних підприємств. *Збірник наукових праць Уманського державного аграрного університету. «Економіка»*. Вип.71. Ч.2. 2009. С. 143-151.
7. Косодій Р. П. Проблеми сільського розвитку в умовах глобалізації. *Економіка АПК*. 2009. № 4. С. 132–138.